

# A városházi polip

A nagy budapesti lenyúlás

2010./38. szám  
- szeptember  
23.

Brückner Gergely -



A közelgő helyi választások ismét a Fővárosi Önkormányzathoz tartozó cégek elmúlt négy évének közpénz-dézsmálási ügyeire terelik a közfigyelmet. Magánbeszélgetések, informális kapcsolatok révén kapták a politikai utasításokat a félelemben tartott és megfelelni vágyó cégvezetők, hivatalnokok – derül ki a meggyanúsított városházi emberek nyilatkozataiból. A rossz és korrupst működés bizonyos értelemben kódolva volt a modellben, amelybe az utóbbi években betelepedett főszereplők a legátlástalanabb visszaélési szintekig jutottak el.

Kocsis István, a Budapesti Közlekedési (BKV) Zrt. jelenlegi vezérigazgatója szerint a „nokiás doboz” hozta meg a Fidesznek a kétharmados többséget – értesült a Figyelő a vállalat egyik vezetőjétől. Emlékezetes: Balogh Zsolt korábbi megbízott BKV-vezérigazgató nyilatkozta a Magyar Nemzetnek azt, hogy 15 millió forint kenőpénzt vitt egy Nokia logós telefonos dobozban a városházára Hagyó Miklós főpolgármester-helyettesnek. Azt, hogy a történet valóban így játszódott-e le, nem tudni, mindenesetre a plasztikus kép alaposan rögzült a választópolgárok tudatában.



Illusztráció: Dániel András

A sztori a parlamenti választások előtt hetekig uralta a hírműsorokat, így valóban rengeteg szavazatot juttathatott a jobboldalnak, hogy folyamatosan részletek jelentek meg arról: a baloldali városvezetés és az általuk kinevezett cégvezetők miként dézsmálták az amúgy is veszteséges fővárosi céget fals tanácsadói szerződésekkel, indokolatlan megbízásokkal. Úgy tudjuk, a BKV igazgatósága előtt van már a belső ellenőrzés óriási táblázata, amely szerint a 2007 és 2009 közötti, összesen 12 milliárdos tanácsadói megbízás közül 5 milliárd forintnyit vizsgál a rendőrség vagy a BKV belső ellenőrzése.

A BKV-ügyben és más fővárosi cégekhez kapcsolódó korrupciók feldolgozásakor azonban gondban van a rendőrség, hiszen ami történt, azt nehéz pusztán büntetőjogi kategóriákon belül értékelni. Mindez a politika hazai működésének része, egy önálló politikai alrendszer – amelybe beletartozik a politikusok, a pártok finanszírozása is. Mindezt elég nehéz csak nyomozati eszközökkel értékelni. A meggyanúsított fővárosi vezetők, tanácsadók és lobbisták ennek a rendszernek a

részei, még ha olykor elszabadult hajóágyúként viselkedtek is. A Demszky Gábor főpolgármester vezette, és leginkább Hagyó Miklós szocialista főpolgármester-helyettes és Mesterházy Ernő (Demszky Gábor tanácsadója) nevével fémjelzett fővárosi városüzemeltetés mérhetetlen mennyiségű, nehezen feldolgozható ügyet, rendőrségi nyomozást indukált.

**ÖNÁLLÓ ALRENDSZER.** De milyen is volt az a közeg, amelyben a főpolgármester-helyettes és a tanácsadó ilyen hatékonyan tudott működni? A politikai kontinuitás sokat ártott a tisztaságnak, a tisztességnek. A nyolc évnek a nagypolitikában, a húsz évnek a városházán nagyon nagy szerepe volt a gátlástalanság teljes eluralkodásában. A politikai váltás mindig hozhat elszámoltatást, átvilágítást, a megerősítéssel, újrázással viszont csak tovább szilárdul, durvul a szituáció, a hatalom elkanászodik, egyre több pénz folyik el.



Demszky Gábor. Az egyik értelmezés szerint hatalmas felelőssége van, hiszen ő engedte Mesterházyt és Hagyót nagy önállósággal dolgozni. Mások úgy vélik: valóban sokat tudott, de igyekezett is fellépni a korrupció ellen.  
Fotó: Hartyányi Norbert

Ehhez jöttek a személyi feltételek. A városházi hivatalnokok kiszolgálták a rendszert. Aki képes az államigazgatásban éveket eltölteni bürokrataként, az jellemzően nem vállalkozó típusú személyiség: kockázatkerülő, elfogadja a kívülről vezéreltséget. A magyar hivatalnok a státusza miatti bizonytalanságban, politikai alapon választott, vagy kinevezett vezetőknek megfelelően kénytelen túlélni. Erre az érzésre aztán rá is játszanak egyes politikai delegáltak: gyakran fenyegetőznek kirúgással. A közösségi vállalatok vezetői, ezek beszállítói, szerződéses partnerei pedig több szinten is függenek a politikától. Minden vezető a személyes egzisztenciája révén is, de aki a vállalatáért, vagy annak dolgozójaért felelősséget érez, bizony hamar megtapasztalja, hogy a cég finanszírozása, pénzügyi helyzete is a politikusok jóindulatán múlik. A függésnek különböző szintjei vannak a fővárosi cégek esetében. A vonalas közműveknél (például az áram- és a gázszolgáltatásnál) a politikus ráhatása kevésbé direkt: vegyes vállalatok vannak, pontos szerződések, régi díjképletek, amelyek nem feltétlenül személyes viszonyokon múlnak, gyakoribb a bázisalapú tervezés. Más cégeknél viszont a vállalat büdzséje már gyakran teljesen a személyes viszonyok, az együttműködés függvénye.

Erre a közegre települt rá egyre szerteágazóbban a háttérben már régóta tevékenykedő Mesterházy Ernő, valamint a fővárosi szocialista belharcok váratlanul előtérbe került győztese, Hagyó Miklós, akit a közgyűlés 2006. december 14-én választott meg főpolgármester-helyettesnek (eltérő karaktereikről részletek a keretes írásokban). Hagyó esete a legtöbb szocialista forrásunk előtt is rejtély. Nem állt mögötte egyetlen választási siker sem, nem volt mérhető az országos népszerűsége, de még az ismertsége sem volt megfelelő, mégis ő lett az első számú fővárosi szocialista.

Mesélik, amikor ereje teljében volt, sokan panaszkodtak Hagyóra a párt országos vezetőinél, Gyurcsány Ferencnél, Lendvai Ildikónál. A korábban erős, de háttérbe szorított fővárosi baloldali politikusok, vagy olykor a szabad demokrata koalíciós partner képviselői fúrták a főpolgármester-helyettest, feljelentették módszereit, stílusát. Az MSZP országos vezetői pedig csak széttárták karjukat: „nem tudunk semmit tenni, Hagyó

nagyon erős". Cikkek sora foglalkozott már azzal, hogy a Jászságból érkező (ott állítólag Szekeres Imre korábbi honvédelmi miniszterrel, a térség erős emberével összevesző) ifjú szocialista miként térképezte fel módszeresen a kerületi MSZP-szervezeteket, miképpen épített ki – néhány bevehetetlen kerülettől eltekintve – mindenütt hozzá lojális vezetést. Mentoraként, támogatójaként emlegették Leisztinger Tamás milliárdos vállalkozót, illetve Schmuck Andor politikust, aki – miként Leisztinger is – a Tisztelet Társasága elnevezésű egyesületen keresztül kötődött ekkor a politikához. A legutóbb éppen szociáldemokrata főpolgármester-jelöltséggel próbálkozó Schmuck gyakran üdögélt és egyeztetett Hagyóval a városházi bőrkanapén. Azt is mondják Hagyóról, hogy a Köztársaság téri pártközpontban Puch László MSZP-főpénztárnok támogatását is bírta, de ha ez nem is volt igaz, a szocialisták körében mindenesetre elterjedt vélekedés.

Itt most érdemes ismét egy kis kitérőt tenni, milyen is a magyar állami, jelen esetben fővárosi cégek és a politika kapcsolata. A politikusok ott ülnek a közösségi cégek igazgatóságaiban, felügyelő bizottságaiban, közvetlen kapcsolatban vannak a vállalatvezetőkkel. Kezdetben kisebb kéréseket fogalmazznak meg. Sürgősen kéne egy CT-időpont az anyósomnak – hangzik el a kórházvezető felé. Ti értetek a legjobban hozzá, tudátok ajánlani egy jó sírkövest, ja, és egy jobb fekvésű sírhelyet? – kérdezik a temetkezési vállalatnál. Szeretnék kölcsönkérni ingyen egy buszt az alapítványunk beteg gyerekeinek – fordulnak a BKV-vezetőhöz. Megnéznétek a kertemet, ti úgylis annyi parkot gondoztok – hallja a Főkert illetékese. És így tovább.

**KÉRÉSEK TÖMKELEGE.** Aki segít, jó pontot kap, aki visszabeszél, a hivatalos szolgálati utat javasolja, „erkölcsösködik”, az irritálja a politikust. A vállalati szektor ezt megérti; vezetői egyfelől kiszolgáltatottak, másrészt igyekeznek a politika bizalmi embereinek megfelelni, legyen az tisztviselő, bemutatott lobbista, testületi tag. Aki nem korrupt, azt előbb-utóbb kiközösíti a politika. Hamarosan aztán a látszólag ártatlan szívességeken túlnyúlik a rendszer: a cégek terepjárót adnak kölcsön, céges mobilt fizetnek a politikusnak, autót lízingelnek, külföldi konferenciára delegálják az igazgatósági elnök urat. Cserébe nagyobb biztonságban érzi magát a menedzser, többet kap a költségvetésből a cége. Minél nagyobb egy vállalat, annál több és annál nagyobb kérés fér bele a büdzsébe, tűnik el a nagy számok között. Azután hamar jönnek a még impozánsabb ötletek: a politikus tanácsadót, őrző-védő céget, takarító vállalatot, jogi irodát, igazságügyi szakértőt javasol. A kérések, a javaslatok ésszerűek is lehetnek, nem is tűnnek korrupciónak. „Nem jutott még eszetekbe, hogy ...” – kérdezi a politikus. Vagy: „Nálunk nagyon jól dolgozott a...” És a rendszerben résztvevők küldik egymáshoz a „csókos” cégeket.

**TANÁCSADÓK FÉNYKORA.** A városházi vállalatok vezetői mesélték, hogy kezdetben az MSZP fővárosi központjában az volt az üzenet (amit például Puch László is képviselt feléjük), hogy a fővárosi cégeket felügyelő politikai posztra Hagyó személyében végre a vállalkozói szférából érkezett egy sikeres menedzser, aki tisztán szeretne látni. Ezért mindent gyorsan át kell világítani, hatékonysági és jogi szempontból is. Az ellenzékiek által csak Hagyó-kabinetnek nevezett CEMI-s (Central European Management Intelligence) tanácsadók valóban rengeteg ésszerű javaslattal álltak elő, és ezek mentén kőkeményen ment előre a hatékonyságjavítás. Környezete szerint Hagyó tényleg sikeres szeretett volna lenni, ezért értelmes lépések sorát is meglépte. Lendületének, hihetetlen energiáinak, semmit nem tisztelő reformtörekvéseinek vitathatatlanul voltak eredményei. Szét tudta például robbantani az Aba Botond érában rögzült, sok pazarló kiskirálysággal (igazgatósággal) működő BKV-rendszert.

## Négy szinten

*Az egyik városházi vezető szerint négy csoportba oszthatók a rendőrség látókörébe került ügyek.*

### 1. Nem tényleges ügyek

Bizonyos esetek bekerültek a vizsgálódásba, feljelentések születtek, de csak azért, mert valamilyen formai elem, például a teljesítési igazolás hiányos volt, esetleg a közbeszerzéseknél a vesztes tiltakozott, vagy valaki politikai okból bekavart. De nem volt lopás, büntetőjogi értelemben és morálisan sem volt kifogásolható a szerződés.

## 2. Alsó szintű mutyik

A tényleges korrupciós esetek között vannak alacsonyabb szinten kitalált mutyik: középvezetők saját pozíciójukat kihasználva egyedi ügyeket szerveztek, beültettek jó helyekre ismerősöket, baráti cégeknek adtak túlzó áron, megbízásokat.

## 3. Álcázott magánzseb-akciók

Vannak olyan esetek, amikor az utasítást adó politikus, lobbista pártfinanszírozással takarózott, de valójában – a pozícióját kihasználva – magánzsebre dolgozott.

## 4. Rejtett pártfinanszírozás

Biztosan volt a BKV körül valódi pártfinanszírozás is, bár egyes forrásaink szerint ezek az ügyek vélhetően feltáratlanok még. Nem a kisebb kommunikációs szerződések, hanem például a 4-es metró körül keresendők. Az eddig vizsgálat alá vont esetekben – gyanítja forrásunk – sokkal alacsonyabb lehet a pártfinanszírozás aránya, mint amennyit ennek álcáztak.

A három legnagyobb, 100 százalékos fővárosi tulajdonú társaságnál, a BKV-nál, a Fővárosi Közterület-fenntartó Vállalatnál (FKF) és a Főtávnál is a CEMI tanácsadó cég segítségével, intenzív átalakítás és hatékonyságjavítás kezdődött. Városházi cégvezetők mesélték, hogy sokakban szült ellenérzést a drágának tartott tanácsadó. „A becsontosodott vezetések, a régi menedzsmentek mellett indokolt lehet egy tanácsadó, mint friss szem, de ha épp most jönnek új emberek, miért nem ők világítanak át, miért nem ezek hoznak új ötleteket?” – kérdezte az egyik vezető.

A főpolgármester-helyettes és a nevével fémjelzett városi cégvezetések 2008 elején voltak erejük teljében. Utólag tudjuk, 2007 és 2008 volt az a két év, amikor a legtöbb értelmetlen tanácsadói szerződés született, igaz, ezekről csak egy nagyon szűk lobbikör tudott, és senki sem beszélt róluk.

### ***A lenyúlási modellről, valamint Hagyó és Mesterházi "karrierjének" állomásairól további részletek olvashatók a csütörtöktől kapható friss Figyelő hetilapban.***

Az ingatag városházi többség miatt a szocialisták remek alkupozíciót szereztek, a főpolgármester csak úgy tarthatta fenn rendszerét, ha együttműködött, s engedett a szocialista kéréseknek. Sokat kellett egyeztetni, hiszen egy fős többség esetén minden szavazat létfontosságú, mindenkinek óriási a zsarolási potenciálja.

Mesterházy Ernőt a városházi cégek vezetői már korábbról ismerték, jó ideje ott volt Demszky környezetében, de sokáig nem tűnt fel, hogy kitüntetett hatalma, befolyása lenne. Aztán egyre gyakrabban fordult elő, hogy ha valaki Demszky Gábor, Ikvai-Szabó Imre, John Emese, vagy más szabad demokrata politikus segítségét, tanácsát, közreműködését kérte, akkor Mesterházyhoz irányították. Nyílt titok volt, hogy Hagyó Miklóssal is rendszeresen ő konzultál. Sőt, miközben a szocialisták rendre ketten-hárman jártak egyeztetni (Hagyó Miklóst általában Burány Sándor és/vagy Steiner Pál is elkísérte a budai sörözőkben, szállodákban, fürdőkben tartott megbeszélésekre), addig az SZDSZ-t szinte mindig egy személyben Mesterházy képviselte.

Mint az egyik városházi forrásunk mesélte, mindenki elfogadta, hogy Mesterházy a kapcsolattartó, mert bár az SZDSZ-ben sok tehetséges, illetve erős akaratú ember is dolgozott, e két tulajdonság leginkább benne egyesült, márpedig a Hagyóval való alkukhoz ilyen kvalitású ember kellett. Demszky nagyon komolyan vette, az informális

lehetőségei óriásiak voltak. A formális döntéshozói feladatoktól ugyan teljesen távol tartotta magát, de folyamatosan véleményezett beruházásokat, fejlesztési terveket, cégeket, és úgy kért, olykor utasított, mint akinek nagy hatalma van. Egyik forrásunk viszont azzal védi, hogy eltúlzott az a kép, mintha Mesterházy egyedüli tanácsadó lett volna a főpolgármester környezetében. Egy 5–6 fős kör hetente legalább egyszer összeült Demszky vezetésével, és Mesterházy véleménye itt olykor alulmaradt.

**ROHADÁS.** A korrupció erősebb, romlottabb fokozata, amikor már a politikusnak mindenről, ahol pénzt költenek, az jut az eszébe, hogy ő kérhet valamit (legyen az kórház-rekonstrukció, metró-építés, város-szépítés). Végül a BKV-történetből jól ismerjük a legrémesebb szintet is, ahol már nincs is szükséges fejlesztés, indokolt pénzköltés, hanem a lenyúlási cél miatt generálnak a politikusok a cégvezetőkkel összejátszva álügyeket (megalapozottnak tűnő, de teljesen fölösleges tanulmányokat, fejlesztéseket, tanácsadásokat rendelnek meg). Minden ilyen ügy valójában nagyon összetett. Hivatalosan rengeteg kontroll van beépítve, kellene hozzá hivatalnokok, előterjesztések, jogi koordináció, de mivel mindenki abban érdekelt és azon dolgozik, hogy segítsen az előjáróknak, megfeleljen a megfogalmazott és a meg sem fogalmazott elvárásoknak, így a kérés úgy csúszik át a rendszeren, mint kés a vajban. Aki ismeri a BKV döbbenetes ügyhalmazát, az tudja, hogy szinte világítanak az egyértelmű lopások. Később fantomizált cégek tökéletesen felesleges, vagy el sem végzett sokmilliós megbízásokat kaptak, eszement tanulmányok születtek. Ennek különösen mókás esete a cég fénymásolójának átvilágítása: e sokmilliós szerződés végterméke az a hatsoros dolgozat lett, amelyből az sem derül ki, hogy hány fénymásolója van a vállalatnak.

A BKV menedzsmentje is a politikai vezetéstől eredeztette a pozícióját, nem volt önálló, folyamatosan jelentett a politikai komisszároknak. „Egy rendszer rohadásának a jele, amikor a semmiből pillanatok alatt ér fel valaki a csúcsra” – mutat rá egy forrásunk, aki szerint Balogh Zsolt felemelkedése hasonló sztori volt, mint Gyurcsány Ferencé a szocialista pártban. Az Aba Botondot váltó Antal Attila még befelé úgy adta elő magát, mintha szuverén vezető lenne, az őt követő Balogh Zsolt azonban már mindig látványosan jelezte, hogy Hagyó Miklóshoz kell mennie. Rendre ott szobrozott, üldögélt a szobája előtt, és a belső szakmai értekezleteken is mindig úgy fogalmazott, hogy Hagyó úr ezt kéri, Hagyó úr azt kéri. Villámgyors karriert futott be a BKV-nál (előbb beruházási irodavezető volt, két hét múlva főosztályvezető, végül ideiglenes vezérigazgató), holott előtte munkanélküli volt, semmilyen képessége nem volt a cégvezetésre, a munkájához viszont ragaszkodott. A felelősségtől ugyan irtózott, sokszor bujkált, letagadtatta magát, leállította a nem általa indított beruházásokat, de amikor borult a bili, elsőként vallott addigi főnöke ellen. A BKV-nál Antal Attila mellett Balogh Zsolt éráját jellemezte a mérhetetlen mennyiségű indokolatlan tanácsadói szerződés. Ezekről később a két vezér meglepő nyíltsággal úgy nyilatkozott, hogy egy lobbikör utasításait hajtották végre, akik némi indoklással eléjük tolták a szerződéseket, amelyeket ők aláírtak. Ez a kör 2008 nyaráig szinte háborítatlanul dézsmálhatta a BKV-t.

**KIKAPCSOLT ÖNVÉDELEM.** A közlekedési vállalat további alapvető problémája az volt, hogy miközben hűbérúri rendszerben vezették, egyetlen önvédelmi mechanizmus, egyetlen beépített kontroll sem működött. A koalíciós kormányzás önmagában kontroll lehetne, ha a felek egymást is figyelnék. Volt rá példa a BKV környékén is, például a 4-es metró nagyobb szerződéseinél, vagy a közlekedési vállalat egyik furcsa ingatlan-cseréjénél. Utóbbi végül Demszky állította meg, de rosszmájúak szerint a koalíciós kormányzás csak akkor bizonyult kontrollnak, ha a felek összevesztek az üzlet miatt. Aki a koalíción belül igyekezett a rendszer ellen fellépni, azt megfélemlítették, vagy eltávolították, hatáskörét elszívták. Így például Dancs Gábor, a közösségi közlekedés szabad demokrata tanácsnoka sokat „akadékoskodott”, majd feladta, elhallgatott, és elment a privátszférába.

A főpolgármester szerepének megítélése vegyes. Az egyik értelmezés szerint bár még

nem gyanúsították meg, mindenképpen hatalmas felelőssége van, hiszen ő ült a piramis legtetején, ő engedte Mesterházy Ernőt és Hagyó Miklóst nagy önállósággal dolgozni. A másik értelmezés szerint Demszky valóban sokat tudott, de igyekezett is fellépni a korrupció ellen, már csak politikai okokból is nagyon óvatos volt, mert sérülékeny volt a támogatottsága. Megdöbentő például az a 2008. február 24-i levél, amelyben Demszky azt írja a fővárosi cégvezetőknek: „a főpolgármester-helyettesekhez telepített képviseleti jog tovább nem delegálható, arra nem irányul főpolgármesteri szándék, illetve engedély. Minden eszközzel elejét kell venni annak, hogy a fővárosi tulajdonú gazdasági társaságok felé főpolgármesteri felhatalmazással nem rendelkező személyek – köztisztviselők, vagy mások fogalmazzanak meg akár szóbeli, akár írásos utasítást.” Úgy tudjuk, a levél előzménye az volt, hogy fővárosi cégvezetők panaszkodtak a különböző lobbikörök kérései miatt.

## Hagyó Miklós változó szerepei

A készséges újonc

Főpolgármester-helyettesi kinevezése után Hagyó Miklós még hónapokig nagyon megnyerően viselkedett – mondják róla utólag a Városházán. Kedves volt, udvarias körmondatokban fogalmazott a koalíciós partnerrel történő egyeztetéseken, rengeteget dolgozott, sokszor csak egészen elképesztő időpontokat lehetett kapni nála. A hétvégéken is rendszeresen intézett ügyeket. A Főtávnál mesélték például, hogy a távfűtő cég teljes vezetésével vasárnap 10 órára volt meghirdetve az ismerkedés a főpolgármester-helyetessel, aki végül fél 12-kor, vadászruhában valóban megérkezett, és meghallgatta a menedzsment tapasztalatait, kéréseit.



Fotók: MTI

Az önépítő sikerpolitikus

Hagyó imádta a sajtószerepléseket, amelyek szervezésében sokat munkálkodott két legközvetlenebb kollégája, Horváth Éva és Lelovics Ottó. Járták a fővárosi cégeket, a lapok, sokszor a bulvárlapok szerkesztőségeit, keresték a kommunikálható történeteket: Hagyó Camino zárándoklaton; Hagyó gyermekszarkot avat, kukásautót vezet, a színész Csányi Sándorral BKV-jegyeket ellenőriz; Hagyó Mikulásnak öltözik. A főpolgármester-helyettes minden pozitív sztorit szívesen kommunikált, ha lehetett egyedül, mert építette az önálló sikerpolitikus imázsát. Ilyenkor nem szívesen mutatkozott együtt a főpolgármesterrel. Ez egyébként kölcsönös volt: Demszky Gábor egy idő után teljesen kerülte a találkozásokat helyettesével, folyamatosan Mesterházy Ernőt bízta meg maga

helyett.

#### Az ordítózó főnök

A kellemetlenebb ügyeknél Hagyó már háttérbe húzódott, miközben a kezdeti máz lefoszlott róla: kifejezetten rosszul viselte, ha ellenállásba, falakba ütközött. Ilyenkor zengett a városházi folyosó, repült a mobiltelefon, akár nagy nyilvánosság előtt is ordított munkatársaival. Fő célpontjai Harangi Csaba, a Fővárosi Vízművek első embere, Kocsis László, a Főkert vezetője, Gulyás László, a DBR korábbi irányítója voltak. Akit pedig nem kedvelt, az előbb-utóbb távozott, mert a vállalatvezetők nem bírták cérnával.

#### A nyomásgyakorló taktikus

Alkalmi szövetségesei mindig voltak. Menet közben a városházi cégeknél éppen azok tűntek a legközvetlenebb csapatának, feltétlen kiszolgálóinak (például a BKV-s Balogh Zsolt, Antal Attila, Regőczy Miklós), akik azóta a legcsúnyábbakat mondták róla. A nyilatkozatokból kialakult egybevágó kép szerint Hagyó folyamatosan élt a nyomásgyakorlás eszközével, amivel az volt a célja, hogy a városházi vezetők amúgy gazdaságilag indokolatlan szerződéseket kössenek. Erre maga a főpolgármester-helyettes közvetlenül nem adott utasítást, csak egy meghatározott lobbikört nevezett meg képviselőjének – „ha ő kéri, az olyan, mintha én kérném” –, s ennek tagjai azután a konkrét kéréseket is megfogalmazták.



#### A „leszúrt bika”

A bűnüldöző hatóságok feladata lesz kideríteni, Hagyót milyen felelősség terheli a városházi cégeket átszövő korrupciós háló kialakulásáért. Ahogy egyik kritikus a Figyelőnek fogalmazott: „Rendszerét a pénz és a félelem tartotta egyben, mindig benne volt a pakliban, hogy amennyiben egy téglá kiesik, minden borulhat.” Hagyó szívesen mondogatta magával kapcsolatban: „A bikát nem elég megsebezni és földre vinni, le is kell szúrni.” Végül ez történt.

Érdekes az ellenzék szerepe is. A négy éves ciklus összes fővárosi közgyűlési előterjesztésének 80 százalékát az MDF is megszavazta, s kétharmadát még a Fidesz is. A jobboldalon Tarlós Istvánék figyeltek arra, ne lehessen később sem az orruk alá dörgölni, hogy értelmes ügyeket nem támogattak. Az ellenséges árokásós hangulatban ebben volt pozitív, békülékeny üzenet is, de utólag problematikus, hogy az ellenzék olykor nem töltötte be kellően a kritikus kontrollszerepet, s a baloldal vissza is élt ezzel. Elsősorban úgy, hogy a kritikus döntéseket a nagy médiafigyelmet élvező közgyűlés felől abba a gazdasági bizottságba igyekezett tolni, ahol kényelmes többséggel rendelkezett (8:5 volt az arány). Csak a felügyelő bizottság gyakorolt némi kontrollt, ami egyetlen tagjának, a Tarlós István által jelölt Vitézy Dávidnak (Városi- és Elővárosi Közlekedési Egyesület) volt köszönhető. Szerepe rendkívül fontos volt a korrupciós hálózat leleplezésében; ő érte el, hogy a rengeteg titkos szerződés ne csak egy titkoszobában lapuljon, hanem nyilvánossá váljon.

**MINDENKI VESZÍT.** Téved, aki azt hiszi, hogy a pártok nyertesei voltak a sok fővárosi korrupciós forrásnak. Az egész elszabadult rendszer már régen rossz a pártoknak. Nem ellenőrizhető, minden titkos, nincs semmi leírva, ezért a rendszer a pártok és vezetőik számára is átláthatatlan. Az egyes szereplők habitusa, mohósága, betyárbeccsülete alapján jut ennyi, vagy annyi magánzsebekbe, illetve a pártkasszába. „A városházi politikusok nem pártfinanszíroztak, vagy legfeljebb a saját pártjukon belüli pártjukat finanszírozták” – véli egy szocialista politikus, aki szerint legendák övezik a pártfinanszírozást, de valójában nincs mister 10 százalék, mister 30 százalék, hanem minden esetleges, az egész rendszer egy nagy, áttekinthetetlen háló foglya. Nem csak az

államnak, nem csak az adófizetőnek rossz mindez, hanem magának a politikai elitnek is, mert kaotikus a rendszer és nagyon drága működtetni. Ráadásul az állam sok területén minden pontosan így működik, mint a BKV-nál.

Most egy oszlop kidőlt, de ezzel még nem feltétlenül omlik össze az építmény, mi ügyesebbek vagyunk, mi óvatosabbak – gondolják mások, és ugyanúgy folytatják. Az állam szerepe lenne nagyon fontos, hiszen a kenőolaj jó kifejezés. Sajnos a magyar bürokráciában valóban meg kell kenni, olajozni a folyamatokat. Ezt a helyzetet olykor maga az állam hozza létre: saját maga épít akadályokat, amelyeket jó pénzért esetleg lebont. A pártok ugyanis rengeteg léhűtőt, rosszul értelmezett klientúrát is eltartanak, megszámlálhatatlanul sok olyan élősködő van a rendszerben, akik a pártoknak már régen semmit sem hoznak, csak rengeteget visznek. Anyagilag és erkölcsileg egyaránt.

### **Mesterházy, a kavarógép**

A nagydarab, éles eszű, ugyanakkor környezete szerint olykor hebrencsnek tűnő, dadogós, de jó humorú „kavarógép”, Mesterházy Ernő szívesen találkozott mindenkivel, aki kapcsolatot keresett vele. Hamar tegezésre váltott és a fővárosi önkormányzati vezetők körében gyorsan híre kelt, hogy érdemes jóban lenni vele, mert döntő szerepe van a városházi cégek vezető testületeinek személyi összetételében, embereket tud felemelni és elejteni. Mesterházy ugyanis minden beszélgetőpartnerünk szerint nagyon okos ember, aki tudatosan képezte is magát, „csapatával” gyakran járt Kelet-Ázsiába, Indonéziába, Indiába, hogy ottani profikkal stratégiai játékokat játsszon. Aki részt vett ilyeneken, úgy meséli, hogy ezekhez a játékokhoz valóban előrelátó, kifinomult gondolkodás, stratégiai érzék volt szükséges. Az említett túrákra előszeretettel hívott „médiásleppet”, ismert médiaszemélyiségeket, tévés producereket, műsorvezetőket. A politikusok, a belvárosi értelmiség is könnyen szót értett vele, azonos vicceken nevettek. Nagyon respektálta a kortárs művészeket is, ezeket az embereket is gyakran vitte Indiába, Indonéziába. Amúgy is hatalmas csapatokat mozgatott, sziglieti bulijain is hemzsegték a celebek. Joggal érezhette, hogy egy csapatba tartozik a népszerű tévésekkel, kortárs alkotókkal.

Ahogy a Figyelő megkereséseit többen elhárították, abból is érezhető volt, hogy sok lekötöztetett a „lebukása” után sem fordított hátat neki. Egyáltalán nem igaz, hogy csak a pénz, az üzlet érdekelte, állítólag kifejezetten foglalkoztatta a politika maga, illetve a városházi ügyek előrevitele. Fördött a fontosságában, az ügyek elintézésében, mindenhez hozzászólt, imádta a jól értesült embert adni, bár egyik forrásunk szerint, utólag visszaemlékezve, az értesülései megdöbbenően gyakran bizonyultak tévesnek. Ráadásul az időszak végére kifejezetten visszaszorult a városházi aktivitása: országos ügyeket vitt, előbb – Fodor Gábort támogatva – Kóka János ellen ment nagy energiákkal, utána „megcsinálta” Retkes Attilát, végül az MDF–SZDSZ összefogáson dolgozott. Hívei szerint ez volt a legnagyobb bűne, az addig a legmagasabb baloldali és jobboldali pénztárnokokkal egy szinten mozgó potentátok védelméből ekkor esett ki. Mások szerint a BKV-ügy egyszerűen önálló életre kelt, és akik kirobbantották, már nem tudták megállítani.

*A cikk a Transparency International Magyarország Képmutatás projektjének keretében készült.*